

OIKEUSMINISTERIÖ**Muistio**
27.3.2026Neuvotteleva virkamies
Kristel Englund**TASAVALLAN PRESIDENTIN ASETUS ERÄIDEN AHVENANMAAN MAAKUNNAN PALVELUKSESSA OLEVIENTEN HENKILÖIDEN ELÄKETURVAN HOITAMISESTA****1 Sopimusasetusjärjestelmä**

Valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä lainsäädäntövallan jaosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991), jäljempänä itsehallintolaki. Lain lähtökohtana on periaate, jonka mukaan toimivalta hallintoasioissa seuraa lainsäädäntövaltaa. Vastuu kustannuksista seuraa hallintovastuuta, ellei toisin säädetä.

Itsehallintolain 32 §:ssä säädetään järjestelmästä, jonka mukaan valtakunnan hallinnolle kuuluvia tehtäviä voidaan siirtää määräajaksi tai toistaiseksi maakunnan viranomaiselle. Vastaavasti voidaan maakuntahallintoon kuuluvia tehtäviä siirtää valtakunnan viranomaiselle. Siirtäminen tapahtuu sopimusasetuksella sekä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen suostumuksella. Sopimusasetus on yksipuolisesti irtisanottavissa.

Itsehallintolain 32 §:n 3 momentin mukaan sopimusasetukset antaa tasavallan presidentti. Ehdotuksesta sopimusasetukseksi on pyydyttävä Ahvenanmaan valtuuskunnan lausunto.

2 Lainsäädäntövalta

Itsehallintolain 18 §:n 2 a kohdan mukaan Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnan palveluksessa olevien henkilöiden ja maakuntahallinnon luottamushenkilöiden sekä maakunnassa toimivien peruskoulujen rehtorien, opettajien ja tuntiopettajien työeläketurvaa. Itsehallintojärjestelmä perustuu siihen, että Ahvenanmaa hoitaa lainsäädäntövaltaansa kuuluvat hallintotehtävät. Itsehallintolain 23 §:n mukaan Ahvenanmaalla on toimivalta Ahvenanmaan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvissa hallintoasioissa.

Lisäksi eräiden julkisten alojen eläkettä koskevien valtakunnan säädösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (2016:76) 2 §:ssä säädetään, että Kevalle säädetyt työeläketurvan toimeenpanoa koskevat hallintotehtävät ja toimivaltuudet kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle maakunnan palveluksessa olevien työeläketurvan osalta siltä osin kuin hallinto perustuu maakunnan toimivaltaan tällä alalla. Ålands folkhälsoförbund-nimisestä liitosta ja Ålands vårdförbund -nimisestä liitosta maakunnan hallituksen palvelukseen vuoden 1994 alusta lukien siirtyneiden henkilöiden oikeudesta eläkkeeseen maakunnan palveluksesta säädetään terveydenhuollosta annetun maakuntalain voimaantulosta annetun maakuntalain (1993:68) 7 ja 8 §:ssä. Maakuntapäivien ja maakunnan hallituksen jäsenten eläketurvasta annetussa maakuntalaissa (2010:7) säädetään maakuntapäivien ja maakunnan hallituksen jäsenten oikeudesta eläkkeeseen maakunnan varoista. Kyseisen lain 1 §:n mukaan maakunnan hallitus vastaa siinä tarkoitettusta eläketurvasta.

3 Nykytila ja tarve antaa sopimusasetus

Edellä mainitun maakuntalain 2016:76 1 §:n 1 momentin mukaan maakunnan henkilöstön eläketurvaan sovelletaan julkisten alojen eläkelakia (81/2016) tietyin, kyseisessä maakuntalaissa säädettyin poikkeuksin. Pykälän 2 ja 4 momentin nojalla kyseisen maakuntalain säännöksiä sovelletaan vain sellaisiin maakuntaan julkisoikeudellisessa tai yksityisoikeudellisessa palvelussuhteessa oleviin työntekijöihin, jotka ovat aloittaneet palvelussuhteensa maakuntaan ennen 1.1.2008, mutta lakia sovelletaan kuitenkin myös henkilöön, joka on 1.1.2008 palvelussuhteessa maakuntaan tai muuhun maakunnan eläkejärjestelmän työnantajaan ja tämän jälkeen siirtyy yhdenjaksoisesti uuteen palvelussuhteeseen maakuntaan. Pykälän 6 momentin mukaan sanottua maakuntalakia sovelletaan myös maakunnan palveluksessa peruskoulun rehtorina, opettajana tai tuntiopettajana toimiviin henkilöihin.

Ennen vuotta 2008 maakunnan palvelukseen tulleilla työntekijöillä on siis oma eläkesääntönsä, jonka mukaiset etuudet ovat julkisten alojen eläkelain kaltaisia. Sen sijaan maakunnan palvelukseen vuoden 2008 alusta lukien tulleet työntekijät on vakuutettu työntekijän eläkelain (395/2006) mukaan.

Edellä todetusti maakuntalain (2016:76) 2 §:ssä säädetään, että julkisten alojen eläkelain mukaan valtion viranomaisille kuuluvat hallintotehtävät hoitaa maakunnassa maakunnan hallitus siltä osin kuin hallinto perustuu maakunnan lainsäädäntövaltaan tällä alalla. Edelleen pykälässä todetaan, että julkisten alojen eläkelaisissa Kevalle säädettyt valtion palveluksessa olevien työeläketurvan toimeenpanoa koskevat hallintotehtävät ja toimivaltuudet kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle maakunnan palveluksessa olevien työeläketurvan osalta siltä osin kuin hallinto perustuu maakunnan toimivaltaan tällä alalla.

Keva hoitaa maakunnan hallituksen kanssa 28.11.2016 solmimansa, toistaiseksi voimassa olevan palvelusopimuksen perusteella eräitä ennen vuotta 2008 maakunnan palvelukseen tulleen henkilöstön eläkkeiden hoitoon liittyviä tehtäviä. Sopimus koskee myös Ålands folkhälsoförbund-nimisestä liitosta ja Ålands vårdförbund -nimisestä liitosta maakunnan hallituksen palvelukseen 1.1.1994 siirtyneiden henkilöiden sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien ja maakunnan hallituksen jäsenten eläkkeitä. Sopimuksen mukaan Keva muun muassa laskee henkilöiden eläkkeiden määrän, antaa maakunnan hallituksen pyynnöstä ennakkotiedot henkilöiden eläkkeistä, arvioi eläkkeenhakijoiden työkyvyn, antaa vakuutuslääkärin lausunnot ja tarvittaessa luonnokset kielteisten päätösten perusteluiksi, neuvottelee tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen tai muun työeläkelaitoksen kanssa sekä huolehtii yhteydenpidosta muihin eläkelaitoksiin ja Eläketurvakeskukseen. Lisäksi Kevan tehtäviin kuuluu muun muassa tarjota maakunnan hallitukselle tukipalveluja eläkeasioissa, huolehtia osaltaan eläkkeiden seurannasta ja tiedottaa maakunnan hallitusta julkisten alojen eläkelain muutoksista. Maakunnan palveluksessa olevilla henkilöillä on oikeus käyttää Kevan verkkosivuilla olevaa eläketietopalvelua ja saada Kevalta eläkeotteita. Maakunnan hallituksen tehtäviin kuuluu puolestaan muun muassa vastaanottaa eläkehakemukset, hankkia tarvittavat lisätiedot ja toimittaa hakemukset edelleen Kevalle, tehdä eläkepäätökset ja maksaa eläkkeet, huolehtia etuuspäätöksiin liittyvistä valitusasioista sekä vastata eläkkeenhakijoiden ja vakuutettujen eläkeneuvonnasta. Maakunnan hallituksen Kevalle vuosittain maksamasta korvauksesta on solmittu erillinen sopimus.

Maakunnan hallitus on esittänyt Kevalle ja valtiovarainministeriölle, että Keva ottaisi hoitaakseen muutkin kuin edellä mainitussa palvelusopimuksessa luetellut, maakunnan palvelukseen ennen vuotta 2008 tulleen henkilöstön eläketurvan toimeenpanoon liittyvät tehtävät. Tulevien vuosien

eläköitymisten seurauksena maakunnan hallituksessa ei enää ole riittävää osaamista näiden tehtävien hoitamiseen, eikä vaadittavan osaamisen ylläpitäminen ole jatkossa perusteltua ennen vuotta 2008 maakunnan palvelukseen tulleen henkilöstön määrän vähentyessä. Tällä hetkellä maakunnan palveluksessa työskentelee noin 680 henkilöä, joiden palvelussuhde on alkanut ennen vuotta 2008.

Maakunnan palveluksessa olevan henkilöstön eläketurvan toimeenpano on edellä kuvatulla tavalla itsehallintolain mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluva tehtävä. Siksi tämän tehtävän siirto maakunnan hallitukselta Kevan hoidettavaksi edellyttää asiaa koskevan sopimusasetuksen antamista.

Käytännössä kyse olisi pitkälti vastaavatyypisistä tehtävistä kuin Kevan hoitaessa valtion, evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan toimeenpanoa. Kevasta annetun lain (66/2016) 24 §:ssä säädetään, että valtio, kirkon eläkerahasto, Kansaneläkelaitos ja Suomen Pankki maksavat Kevalle ennakkoon eläke-etuuksien maksamiseen tarvittavan määrän. Jos toteutuneet kustannukset ylittävät tai alittavat arvioidun määrän, erotus otetaan jälkikäteen huomioon korjauseränä. Lisäksi valtion eläkerahasto, kirkon eläkerahasto, Kansaneläkelaitos ja Suomen Pankki maksavat Kevalle korvauksen henkilöstönsä eläketurvan hoitamisesta. Keva esittää valtiovarainministeriölle laskelman korvauksen määrästä ja ministeriö vahvistaa sen. Korvaus maksetaan tasasuurina erinä kuukausittain kyseisen vuoden kustannusten määrää koskevan etukäteisen arvion perusteella. Jos toteutuneet kustannukset ylittävät tai alittavat arvioidun määrän, erotus otetaan jälkikäteen huomioon korjauseränä. Edellä mainituista menettelyistä säädetään tarkemmin valtion eläkkeiden maksamiseen tarvittavien varojen siirrosta ja kustannusten korvaamisesta Kevalle annetussa valtioneuvoston asetuksessa (284/2017) sekä evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläkkeiden maksamiseen tarvittavien varojen siirrosta ja kustannusten korvaamisesta Kevalle annetussa valtioneuvoston asetuksessa (928/2020).

Kevasta annetun lain 7 §:n mukaan valtiovarainministeriö asettaa enintään kuudeksi tilikaudeksi kerrallaan tilintarkastajan, jonka tehtävänä on tarkastaa Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Kevan esittämät laskelmat valtion, evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin eläkkeiden maksamiseen tarvittavasta summasta ja Kevan kustannusten korvauksesta antavat oikeat ja riittävät tiedot. Lisäksi lain 24 §:n 3 momentissa säädetään, että valtiovarainministeriö, kirkon eläkerahasto, Kansaneläkelaitos ja Suomen Pankki arvioivat vuosittain eläkkeiden hoidon kustannustehokkuudelle ja laatutasolle asetettujen tavoitteiden toteutumista, ja tätä tarkoitusta varten Kevan on toimitettava mainituille tahoille riittävät tiedot.

4 Asetusehdotus

1 §. *Tehtävien siirtäminen Kevalle.* Pykälän mukaan Keva hoitaisi hallintotehtävät, jotka koskevat maakunnan hallituksen palvelukseen ennen vuotta 2008 tulleen henkilöstön sekä maakunnan peruskoulun palvelukseen ennen vuotta 2008 tulleiden rehtorien, opettajien ja tuntiopettajien eläketurvan toimeenpanoa. Edellä mainitun maakuntalain (2016:76) 2 §:stä poiketen näiden tehtävien hoitamisesta ei enää jatkossa vastaisi maakunnan hallitus. Lisäksi Kevalle siirrettäisiin maakuntapäivien ja maakunnan hallituksen jäsenten eläketurvan toimeenpanoon liittyvät tehtävät, joista on tähän asti vastannut maakuntalain (2010:7) 1 §:n mukaisesti maakunnan hallitus. Kevalle siirtyisi kuitenkin vain eläketurvan toimeenpano. Maakunnan palveluksessa olevien henkilöiden eläketurvan sisältö säilyisi edelleen maakunnan oman lainsäädäntövallan piirissä. Kevalle ei myöskään siirtyisi henkilöstön työkyvyttömyysriskin vähentämiseen liittyvä toiminta.

2 §. *Eläkemenojen maksu ja Kevan kustannusten korvaus.* Pykälässä säädettäisiin siitä, miten eläkemenojen maksuun tarvittavien varojen siirto sekä Kevalle eläketurvan toimeenpanosta maksattavan korvauksen määrittely ja maksaminen tapahtuisi. Järjestely olisi pääosin samanlainen kuin Kevan hoitaessa esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläketurvaa.

Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan hallitus maksaisi Kevalle ennakkoon ennen vuotta 2008 maakunnan palvelukseen tulleen henkilöstön eläkemenon kattamiseen tarvittavan määrän. Ennakkomaksettaisiin etukäteen siten, että eläke on saajan tilillä eläkkeen maksupäivänä. Koska ennakkomaksu tapahtuisi arvion perusteella, maksettu määrä olisi tarkistettava vuosittain, kun lopullinen eläkemenon suuruus on selvittynyt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin korvauksesta, jonka maakunnan hallitus maksaa Kevalle eläketurvan toimeenpanosta. Valtiovarainministeriö vahvistaisi Kevan saaman korvauksen ennakkomaksun euomääräisen suuruuden. Ministeriö pyytäisi ennen maksun vahvistamista lausunnon maakunnan hallitukselta. Keva esittäisi ministeriölle laskelman korvauksen määrästä. Kevan olisi esitettävä ministeriön riittäväksi katsomat selvitykset laskelmansa perusteeksi.

Kevalle suoritettava korvaus laskettaisiin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettua omakustannusarvoa vastaavasti. Omakustannusarvolla tarkoitetaan laissa suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kokonaiskustannuksia. Näihin kuuluvat suoritteiden aiheuttamien erilliskustannusten ohella suoritteiden osuus hallinto-, toimitila- ja pääomakustannuksista sekä muista yhteisistä kustannuksista. Keskeisiä eläketurvan hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia ovat järjestelmä-, hallinto- ja henkilöstökustannukset. Kustannuksiin eivät voisi sisältyä sellaiset Kevan kustannukset, jotka eivät liity maakunnan henkilöstön eläketurvan hoitoon, kuten Kevan sijoitustoiminnan kustannukset ja niihin liittyvät yleishallinnon kustannukset.

Edelleen 2 momentissa säädettäisiin, että maakunnan hallituksen Kevalle suorittama korvaus maksettaisiin tasasuurina erinä kuukausittain kyseisen vuoden kustannusten määrää koskevan etukäteen tehtävän arvion perusteella. Jos toteutuneet kustannukset ylittäisivät tai alittaisivat ennakolta arvioidun määrän, erotus otettaisiin huomioon jälkikäteen korjauseränä. Maakunnan henkilöstön eläketurvan toimeenpano hoidettaisiin yhtenä kokonaisuutena muun Kevan vastuulla olevan julkisen sektorin eläketurvan toimeenpanon kanssa. Siksi maakunnan henkilöstön eläketurvan toimeenpanon aiheuttamat kustannukset eivät pääsääntöisesti olisi suoraan erotettavissa muun julkisen sektorin eläketurvan toimeenpanon kustannuksista. Eriteltävissä olevat kustannukset korvattaisiin syntyneiden kustannusten suuruisina. Ne kustannukset, joita ei voida eritellä, laskettaisiin asetuksen 4 §:ssä tarkemmin säädettävällä tavalla.

3 §. *Maakunnan henkilöstön eläkkeiden maksamiseen tarvittavien varojen siirto.* Pykälässä säädettäisiin maakunnan henkilöstön eläkkeiden maksamiseen tarvittavien varojen siirrossa noudatettavasta menettelystä samalla tavoin kuin edellä mainitun, Kevasta annetun lain 24 §:n 4 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä. Maakunnan hallitus siirtäisi eläkemenon maksuun tarvittavat varat etukäteen Kevalle siten, että varat ovat katteen veloituspäivänä Kevan käytettävissä. Varat siirrettäisiin kaksi kertaa kuukaudessa. Kuukauden ensimmäinen erä maksettaisiin ennen eläkkeiden yleistä maksupäivää. Kuukauden toinen erä maksettaisiin ennen kuin ennakonpidätykset edellisen kuukauden aikana maksetuista eläkkeistä on tilitettävä veroviranomaisille. Kuukauden ensimmäisen erän suuruus olisi arviolta se, mikä tarvitaan eläkkeiden maksuun yleisenä maksupäivänä. Kuukauden toisen erän suuruus olisi arviolta se, mikä tarvitaan eläkkeiden ennakonpidätykseen ja sellaisten erien maksamiseen, joita ei makseta eläkkeiden yleisenä maksupäivänä.

Valtiovarainministeriö vahvistaisi Kevan esityksestä ennen kutakin vuotta seuraavana vuonna varojen siirrossa maksettavat summat ja niiden maksupäivät. Ennen vahvistamista ministeriö pyytäisi maakunnan hallitukselta lausunnon. Tilinpäätösten valmistuttua ministeriö vahvistaisi edellisen vuoden toteutuneiden eläkemenojen perusteella maksettavan tai hyvitetävän korjauserän suuruuden, ja maksu tai hyvitys suoritettaisiin huhtikuun ensimmäisen maksuerän yhteydessä. Liikaa tai liian vähän maksettujen erien yhteismäärälle laskettaisiin korko, joka on suuruudeltaan sama kuin valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 56 §:ssä tarkoitettu valtion euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen nimellinen korkokustannus.

4 §. *Maakunnan maksama kustannusten korvaus.* Pykälän sisältö vastaisi edellä mainitun, Kevasta annetun lain 24 §:n 4 momentin nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ää. Maakunnan henkilöstön eläkejärjestelmän toimeenpanosta Kevalle aiheutuvat kustannukset, jotka ovat suoraan osoitettavissa maakunnan hallituksen kustannuksiksi, korvattaisiin aiheutuneiden kustannusten mukaisesti. Kevalle suoritettavan korvauksen määrä laskettaisiin valtion maksuperustelain 6 §:ssä tarkoitettua omakustannusarvoa vastaavasti. Kaikkien Kevan hoitamien eläkejärjestelmien aiheuttamista yhteisistä kustannuksista maakunnan hallitus korvaisi aiheuttamansa osuuden sillä prosentiosuudella, jonka sen kustannukset kunakin vuonna muodostavat Kevan kustannuksista. Eläkelaitosten yhteiset kustannukset jaetaan eläketoimintoon, eläkkeiden maksutoimintoon ja tukitoimintoon ja näihin sisältyvät maakunnan henkilöstön eläkejärjestelmän aiheuttamat kustannukset laskettaisiin seuraavasti:

- 1) Eläketoiminnossa maakunnan hallituksen korvausprosentti olisi sama kuin maakunnan henkilöstön eläkejärjestelmistä vuoden aikana alkaneiden eläkkeiden osuus on Kevan hoitamista eläkejärjestelmistä vuoden aikana yhteensä alkaneista eläkkeistä.
- 2) Eläkkeiden maksutoiminnossa maakunnan hallituksen korvausprosentti olisi sama kuin maakunnan maksussa olevien eläkkeiden lukumäärän osuus on Kevan hoitamien eläkejärjestelmien yhteensä maksussa olevien eläkkeiden lukumäärästä vuoden lopussa.
- 3) Tukitoiminnoissa maakunnan hallituksen korvausprosentti laskettaisiin luvusta, joka saadaan, kun lasketaan Kevan eläketoiminnon ja eläkkeiden maksutoiminnon henkilöstömäärien osuus vuoden lopussa koko Kevan henkilöstömäärästä, jossa ei ole mukana tukitoimintojen henkilöstömäärää ja näin saatu luku kerrotaan 1 kohdassa tarkoitettulla luvulla.

Valtiovarainministeriö vahvistaisi Kevan maakunnan hallitukselta saaman korvauksen määrän ja maksupäivät kullekin vuodelle tehtävän ennakoarvion perusteella. Keva esittäisi valtiovarainministeriölle laskelman korvauksen suuruudesta. Kuukausittain maksettaisiin yksi kahdestoista osa kyseiselle vuodelle arvioidusta korvauksesta. Korvaus maksettaisiin siten, että se on kunakin kuukautena Kevan käytettävissä varsinaista palkanmaksupäivää edeltävänä katteen veloituspäivänä. Kevan henkilöstön palkanmaksupäivä on kuukauden 10. päivä. Ennen korvauksen vahvistamista ministeriö pyytäisi maakunnan hallitukselta lausunnon. Viimeistään korvausten maksamista seuraavan vuoden maaliskuussa todettaisiin Kevalle aiheutuneet todelliset kustannukset. Valtiovarainministeriö vahvistaisi liikaa tai liian vähän maksetun ennakon määrän ja se laskutettaisiin tai hyvitetäisiin maakunnan hallitukselta maaliskuun viimeistä päivää seuraavan Kevalle maksettavan hoitokulun yhteydessä. Liikaa tai liian vähän maksettujen erien yhteismäärälle laskettaisiin heinäkuun 1 päivän ja maksupäivän väliselle ajalle korko, joka on suuruudeltaan sama kuin valtion talousarviosta annetun asetuksen 56 §:ssä tarkoitettu valtion euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen nimellinen korkokustannus. Myös tästä määrästä ministeriö pyytäisi maakunnan hallituksen lausunnon.

5 §. *Viivästyskorko.* Pykälässä säädettäisiin edellä mainitun valtioneuvoston asetuksen 4 §:ää vastaavasti, että jos maakunnan hallituksen maksu viivästyisi, sen olisi suoritettava Kevalle

viivästyneestä erästä korkoa, jonka suuruus määräytyy korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisesti.

6 §. *Kevan toiminnan arvioiminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Kevan olisi toimitettava maakunnan hallitukselle vuosittain riittävät tiedot, jotta maakunnan hallitus voi arvioida eläkkeiden hoidon kustannustehokkuudelle ja laatutasolle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kevalle on säädetty vastaava tiedonantovelvollisuus valtiota, evankelis-luterilaista kirkkoa, Kansaneläkelaitosta ja Suomen Pankkia ja niiden eläketurvan toimeenpanoa koskien Kevasta annetun lain 24 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan valtiovarainministeriön Kevasta annetun lain 7 §:n nojalla asettama tilintarkastaja tarkastaisi Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että Kevan esittämät laskelmat maakunnan henkilöstön eläkkeiden maksamiseen tarvittavasta summasta ja Kevan kustannusten korvauksesta antavat oikeat ja riittävät tiedot. Tämä tarkastus tapahtuisi Kevasta annetun lain 24 §:ssä tarkoitetun menettelyn yhteydessä eli samalla, kun tilintarkastaja tarkastaisi vastaavat asiat valtion, evankelisluterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläkkeiden osalta. Kevasta annetun lain 7 §:n mukaan tilintarkastajan on oltava joko Tilintarkastusvalvonnan hyväksymä KHT-tilintarkastaja tai JHT-tilintarkastaja.

5 Pääasialliset vaikutukset

Asetusehdotus vähentäisi maakunnan hallituksen tehtäviä ja työmäärää, kun sen palvelukseen ennen vuotta 2008 tulleen henkilöstön eläketurvan toimeenpano siirtyisi kokonaan Kevan tehtäväksi. Maakunnan hallituksen olisi korvattava näiden tehtävien hoitamisesta Kevalle aiheutuvat kustannukset sekä siirrettävä Kevalle kyseessä olevan henkilöstön eläkemenoa vastaavat varat. Tämä tapahtuisi vastaavalla menettelyllä kuin Kevan hoitaessa evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin eläketurvan toimeenpanoa, josta säädetään edellä mainitussa, Kevasta annetun lain 24 §:n 4 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Jos kyseisen asetuksen mukaista menettelyä jossain vaiheessa muutettaisiin, vastaavat muutokset tehtäisiin lähtökohtaisesti myös sopimusasetukseen. Lisäksi maakunnan hallituksen tulisi vuonna 2027 suorittaa Kevalle korvaus tehtävien siirrosta ja siihen valmistautumisesta aiheutuneista kustannuksista. Keva arvioi näiden kustannusten suuruudeksi alustavasti 200 000–250 000 euroa. Kustannusten arviointi on tässä vaiheessa vaikeaa, sillä tehtävien siirto edellyttää muutoksia Kevan maksatusjärjestelmään ja uusi maksatusjärjestelmä on vasta tulossa käyttöön. Maakunnan hallitus voisi arvioida Kevan toiminnan asianmukaisuutta, eläkkeiden hoidon kustannustehokkuutta ja laatutasoa Kevan sille toimittamien tietojen pohjalta. Lisäksi valtiovarainministeriön asettama tilintarkastaja tarkastaisi vuosittain Kevan kirjanpidosta ja muusta aineistosta maakunnan henkilöstön eläkkeiden maksamiseen tarvittavat summat ja Kevan kustannusten korvauksen määrät, ja ministeriö kuulisi maakunnan hallitusta ennen kuin se vahvistaisi näiden eläkemenojen ja korvausten euromäärät.

Asetusehdotus ei vaikuttaisi maakunnan henkilöstön eläke-etuihin eikä eläkemenoon. Eläkevastuiden katteena olevien varojen sijoittaminen säilyisi edelleen maakunnan hallituksen vastuulla. Asetusehdotuksen vaikutukset kohdistuvat pelkästään maakunnan henkilöstön työeläketurvan toimeenpanoon ja hallintoon.

Asetusehdotus lisäisi hieman Kevan tehtäviä, kun sen tulisi muiden tehtäviensä ohella hoitaa myös maakunnan palvelukseen ennen vuotta 2008 tulleen henkilöstön eläketurvan toimeenpano. Kyseessä ei kuitenkaan olisi merkittävä uusi tehtävä, koska se koskisi vain suhteellisen pientä henkilöstömäärää, Keva hoitaa jo tällä hetkellä eräitä tätä henkilöstöryhmää koskevia tehtäviä

maakunnan hallituksen kanssa solmimansa palvelusopimuksen nojalla ja koska kyse olisi pitkälti vastaavanlaisesta menettelystä kuin Kevan hoitaessa esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan toimeenpanoa. Tehtävien siirrosta ei aiheutuisi muutoksia Kevan organisaatioon tai henkilöstön määrään, ainoastaan henkilöstön työtehtäviin. Keva saisi maakunnan hallitukselta tarvittavat varat kyseisen henkilöstön eläke-etuuksien maksamiseen sekä korvauksen tämän tehtävän hoitamisesta ja siihen valmistautumisesta aiheutuvista kustannuksista.

Asetusehdotuksesta ei aiheutuisi valtiolle uusia kustannuksia. Valtiovarainministeriö vahvistaisi maakunnan henkilöstön eläkemenon ja eläketurvan hoitamisesta Kevalle suoritettavan korvauksen määrän vahvistaessaan vastaavat erät evankelis-luterilaisen kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin eläketurvan toimeenpanolle. Lisäksi ministeriö vahvistaisi maakunnan hallituksen vuonna 2027 Kevalle suorittaman siirtymäajan korvauksen suuruuden ja maksuajankohdat. Tämä tapahtuisi ministeriön nykyisten resurssien puitteissa. Ministeriön asettaman tilintarkastajan tarkastustyöstä aiheutuvat kustannukset katettaisiin osana maakunnan hallitukselta Kevalle perittävää korvausta eläketurvan hoitamisesta siltä osin kuin tarkastus kohdistuisi maakunnan henkilöstön eläketurvan toimeenpanoon.

6 Ehdotuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmistelu oikeusministeriössä valtiovarainministeriön aloitteen pohjalta. Ehdotus ja sen perustelut on valmisteltu valtiovarainministeriön, maakunnan hallituksen ja Kevan yhteistyönä.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on 18.12.2025 antanut suostumuksensa ehdotuksen mukaisen asetuksen antamiseen. Ahvenanmaan valtuuskunta ei lausunnossaan näe esteitä asetuksen voimaantulolle.

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastuksessa.

7 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2027. Tällä tavoin Kevalle jäisi riittävästi aikaa valmistautua sen hoidettavaksi siirtyvien tehtävien hoitamiseen. Asetuksen 3 §:n 3 momenttia, 4 §:n 2 momenttia ja tämän pykälän 4 momenttia sovelletaan kuitenkin 1 päivästä syyskuuta 2026. Tämä on tarpeen, sillä valtiovarainministeriön tulee vahvistaa 3 §:n 3 momentin ja 4 §:n 2 momentin mukaisesti varojen siirrossa ja kustannusten korvaamisessa maksettavat summat ja niiden maksupäivät ennen vuoden 2027 alkua. Lisäksi maakunnan hallituksen tulee siirtää Kevalle 7 §:n 3 momentin alussa tarkoitetut summat joulukuun 2026 lopussa sekä maksaa 7 §:n 4 momentin mukaiselle korvaukselle korkoa 1.9.2026 alkaen.

Keva hoitaisi asetuksen voimaantulosta lukien hallintotehtävät, jotka koskevat maakunnan palvelukseen ennen vuotta 2008 tulleen henkilöstön eläketurvan toimeenpanoa. Lisäksi Keva huolehtisi asetuksen voimaantulosta lukien Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ennen asetuksen voimaantuloa antamien eläkepäätösten muutoksenhakuun liittyvistä tehtävistä, kuten lausunnoista eläkepäätöksiä koskeviin valituksiin.

Maakunnan hallitus siirtäisi Kevalle joulukuun 2026 lopussa summat, jotka tarvitaan tammikuussa 2027 maakunnan henkilöstön eläkkeiden maksuun. Lisäksi maakunnan hallitus tilittäisi tammikuussa 2027 veroviranomaiselle joulukuussa 2026 maksettavien eläkkeiden ennakonpidätykset. Joulukuussa 2026 maksettavien eläkkeiden jälkeiseltä ajalta eläkkeiden

ennakonpidätykset veroviranomaiselle tilittäisi Keva. Tämä otettaisiin huomioon vahvistettaessa 3 §:n 3 momentin mukaisia, kussakin varojen siirrossa maksettavia summia.

Lisäksi maakunnan hallitus suorittaisi Kevalle vuonna 2027 korvauksen ennen asetuksen voimaantuloa syntyneistä kustannuksista, jotka aiheutuvat tehtäväsiirrosta. Kyse olisi kustannuksista, jotka liittyvät tehtävien siirtoon valmistautumiseen ja jotka eivät sisälly vuonna 2027 käynnistyvään omakustannusarvolaskentaan, kuten työeläkealan yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden tuottaja ja kehittäjä Arek Oy:n järjestelmämuutoksista sekä Kevan henkilötystä ja siirtoprojektin järjestelmämuutoksista aiheutuvat kustannukset. Ennen asetuksen voimaantuloa syntyviä kustannuksia koskeva korvaus laskettaisiin valtion maksuperustelain 6 §:n mukaista omakustannusarvoa vastaavasti, ja se tulisi maakunnan hallituksen maksettavaksi viimeistään huhtikuussa 2027. Kevalle aiheutuvien kustannusten määrä selviäisi kokonaisuudessaan alkuvuodesta 2027. Korvaukseen sisältyisi Kevalle aiheutuville kustannuksille laskettava korko, joka laskettaisiin 1.9.2026 ja maksupäivän väliselle ajalle ja joka olisi suuruudeltaan sama kuin valtion talousarviosta annetun asetuksen 56 §:ssä tarkoitettu valtion euromääräisen pitkäaikaisen lainanoton efektiivinen nimellinen korkokustannus. Tällä korvaukseen sisältyvällä korolla katettaisiin Kevalle tehtäväsiirrosta aiheutuviin kuluihin liittyvät pääomakustannukset, jotta ne eivät jäisi Kevan jäsenyhteisöjen rahoitettaviksi. Valtiovarainministeriö vahvistaisi korvauksen suuruuden ja maksuajankohdat Kevan esityksen mukaan maakunnan hallitusta kuultuaan. Menettely vastaisi tältä osin edellä mainitun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n mukaista prosessia Kevan ryhtyessä hoitamaan Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan toimeenpanoa vuodesta 2021 lukien.